

Yağmurdan Sonra...

Bu Güzel Koku da Ne?

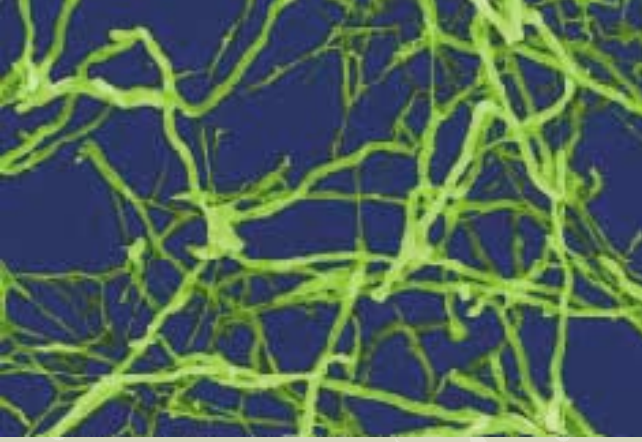
Tarih boyunca bolluk anlamına gelen yağmur, insanları her zaman etkilemiştir. Yağmur, insan için yaşam anlamına gelen suyun en coşkulu kaynağıdır. Çünkü yağmurun ardından her zaman bolluk gelir. Ne zaman yağmur yağacak olsa, gökyüzü bulutlanır ve hava kararır; ama yağmur dindikten sonra, doğa bize bir sürü armağan sunar. Önce hava aydınlanır, daha sonra belki gökkuşağını bile görebiliriz ve işte yağmur sonrası burnumuza gelen o güzel koku... Çocuk, genç, yaşlı hepimizin sevdiği o temiz koku... Keşke hava her zaman böyle koksa. Peki, bu koku neden yalnızca yağmurdan sonra ortaya çıkar?

İlkbaharla yağmur sonrası kokular hep birlikte anılır. Bunların çoğu, insanı mutlu eden, güzel kokulardır. Bir kokuyu hissedebilmemiz için, kaynağı olan maddelerin burnumuza yeterli miktarda ulaşması gerekir. Ancak, çevremizdeki hava, keskin ve güçlü olanlar dışındaki kokuları burnumuza taşıyamayabilir. Bu tür durumlarda nem, daha doğrusu havadaki su buharı devreye girer. Yağmurdan sonra havadaki su buharı artar. Hava yoğunlaşır ve böylece kokular daha kolay taşınır. Elbette rüzgârın rolünü de unutmamak gerek. Yağmur öncesinde ve sonrasında yükselen nem oranı, kurak zamanlarda daha az hissettiğimiz hoş kokuları bize ulaştırır. Bu nedenledir ki, onları yağmurla özdeşleştiririz. Yağmurla böylesine özdeşleşmiş bu kokuların nedeni, kimi zaman çevremizdeki bitkiler, kimi zamansa gözle göremediğimiz; ama her zaman her yerde olabilen bakterilerdir.

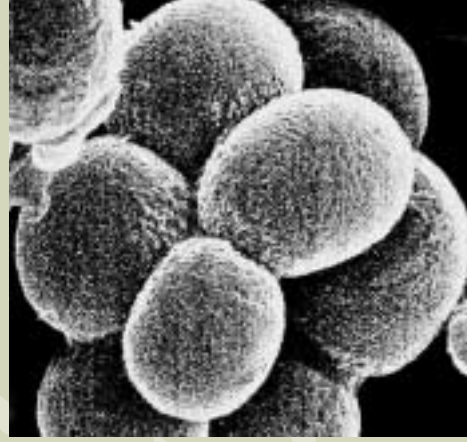
Bakteriler birçok doğal olayda yer alan ve çevremizde bolca bulunan mikroskopik canlılardır. Pek çok bakteri türü de toprakta yaşar. *Actinomyces* grubundan olan bakteriler de toprakta yaşarlar ve benzerleri gibi, birçok doğal döngüde yer alırlar. Yağmur sonrası hoş kokuların bir kaynağı da *Actinomyces* grubu

içinde yer alan bazı bakterilerdir. Toprakta yaşayan en küçük canlılardan olan bu bakteriler, en fazla nemli ve karanlık ortamlarda gelişme gösterirler. Çevre koşullarının gelişmeleri için uygun olmadığı kurak dönemlerdeyse "spor" adı verilen özel yapılar üretirler. Aslında sporlanma, bazı bakterilerin kendilerini olumsuz ortam koşullarından korumalarını sağlayan bir özelliğidir. İşte, yağmurdan sonra duyduğumuz o güzel kokunun nedeni bu sporlardır. Daha önceden oluşmuş bu sporların kokusunu hava kuruyken duyamayız. Bizim için zararsız olan bu

Actinomyces grubundaki bakteriler mikroskop altında bu şekilde görünürler. Bu bakteriler karanlık ve nemli ortamlarda daha hızlı çoğalabilirler. Doğadaki pek çok döngüde yer alırlar. Dünyanın hemen her yerinde bu bakterilerden bulunur.

Bakterilerin oluşturdukları sporlar küçük, oval toplara benzer. Bu küçük sporlar, çevre koşullarının uygun olmadığı dönemlerde oluşur. Daha sonra koşullar düzeldiğinde bakterilerin tekrar çoğalmalarını sağlar.

sporlardan kaynaklanan güzel kokuyu, ancak yağmur yağdığında duyabiliriz. Çünkü yağmur damlaları yere düştüğünde, toprakta önceden birikmiş bir miktar yağmur suyunun da yardımıyla sporların havaya fırlamasına neden olur. Yağmur nedeniyle havada çoğalan nem, bu sporların kokusunun burnumuza kadar ulaşmasına yardımcı olur. Biz de bu güzel kokuyla birlikte temiz havayı ciğerlerimize olabildiğince çekeriz.

Dünyanın neresine giderseniz gidin, bu kokuyu aynı şekilde duyabilirsiniz. Fransa'da, Türkiye'de, Avustralya'da ya da Brezilya'da yoğunluğu farklı da olsa, yağmurdan sonra herkes aynı kokuyu hisseder. Çünkü bu bakteriler dünyanın hemen her yerinde bolca bulunur ve yağmur, kokularını aynı şekilde insanlara ulaştırır.

Başka bir yağmur sonrası kokuya, bazı ağaç ya da küçük bitkilerin salgıladığı yağlardan kaynaklanır. Bu güzel kokulu yağlar, bitkilerin iklim değişikliklerinden, hastalıklardan ve

diğer olumsuz çevre koşullarından korunmalarını sağlar. Bu yağlar, kök, gövde, yapraklar, kabuk ve çiçeklerden salgılanabilir. Bundan sonra bitkilerin ve taşların yüzeylerinde birikir. Yağmur yağdığında biriken bu yağlar havaya karışır, böylece onların kokusunu almamız daha kolaylaşır. Bitkilerden gelen bu yağmur sonrası kokular da, bakterilerden kaynaklanan kokular gibi insanlara hoş gelir. Hatta bu yağlardan yararlanarak güzel kokulu parfümler bile yapılır.

Yağmurdan sonra ortaya çıkan kokuların başka bir özelliğiye, ilkbahara ya da sıcak günlere özgü olmaları. Soğuk bir aralık veya ocak ayında burnumuza böyle kokular gelmez. Çünkü toprak genellikle donmuştur ve serttir. Bakterilerden kaynaklanan kokuları duyamayız. Ayrıca, kış aylarında pek çok bitki, hoş kokulu yağlarını salgılamaz. Bu yüzden yağmur sonrasında bitkilerin kokuları bize ulaşamaz. Havalarda ısınmaya başladığında, bakterilerden ve bitkilerden kaynaklanan bu güzel kokular bir yönden de bize toprakta donun çözülüğünü ve sıcak günlerin başladığını müjdeler.

Yağmur, herkeste farklı duygular uyandırabilir; ancak yağmurda ister oynayın, ister şarkı söyleyin, ister yakının, kesin olan bir şey var. Suyu yeryüzüne yeniden getiren yağmur, insanlar için yaşamsal değeri çok önemli olan bir doğa olayıdır. Bu nedenle her yağmuru kutlamak gerekir.

Faruk Aydınçılar

